

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



**PREDYS: supporting children at risk of
dyslexia at the transition period from pre-
primary to primary**
**Okul Öncesi Dönemden İlkokula Geçiş
Sürecinde Disleksi Riski Taşıyan
Çocukların Desteklenmesi**
(No 2019-1-LV01-KA201-060355)

PEDAGOJİK ÇERÇEVE RAPORU

**KOCAELİ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
TÜRKİYE**

İÇİNDEKİLER

| | |
|--|-----|
| 1. Giriş | |
| 2. Diğer Avrupa ülkelerindeki uygulamalarla ilgili araştırma | 5 |
| 2.1. Polonya | 6 |
| 2.2. İngiltere | 8 |
| 2.3. Avusturya | 12 |
| 2.4. Macaristan | 14 |
| 2.5. Danimarka | 15 |
| 3. Başarılı bir okul başlangıcı için ön koşullar | 129 |
| 4. Proje ortak ülkelerindeki disleksi durumunun özeti | 32 |
| 5. Literatür ve kaynakların özeti | 34 |

GİRİŞ

Okullaşmanın ilk görevi, bir çocuğun okuryazarlığını mükemmel hale getirmesine yardımcı olmaktır, başka bir deyişle: aritmetik işlemleri okumayı, yazmayı ve yapmayı öğretmektir . Bunu söyleyebilmek kolaydır ; ama bu görev aslında çok karmaşıktır. Okumayı, yazmayı, matematiği öğrenmek için, her çocuk zamanında dağıtılan bir dizi ardışık adımdan geçmelidir; her aşamada, sadece harflerin, kelimelerin, sayıların resmi olarak tanınmasıyla değil, aynı zamanda bilgiyi anlama, devam ettirme, saklama ve yorumlama yeteneğinin pekiştirilmesiyle ilgili nihai hedefe ulaşmasını kolaylaştıracak yeni bir beceri de kazanmalıdır. Çocuk zengin bir kelime dağarcığına sahip olsa ve kendini sözel olarak iyi ifade edebiliyorsa dahi , bu çocuğun doğal olarak ve kolayca okumayı ve / veya yazmayı öğreneceği anlamına gelmez.

Bir çocuğun 1'den 10'a, 20'ye kadar veya daha da fazla sayabilmesi, toplama ve çıkarma yapmayı veya kelime görevleri ile başa çıkmayı kolayca öğreneceği anlamına da gelmez. Akademik süreçlerle başa çıkabilmek ; stresin okul öncesi yıllara göre çok daha yüksek olduğu okul ortamında tüm temel zihinsel süreçlerin tutarlılığını gerektirir. Ayrıca , çocuğun duygusal durumunu, olgunluğunu ve tamamen yeni bir durumda hareket etmeye hazır olduğunu da göz önünde bulundurmalıyız.

Tabii ki, tüm ebeveynler çocuklarını ilk kez okula göndermek zorunda kaldıklarında biraz gergin olur ve çocuğun yeni sınıf ortamlarına uyum sağlamaya hazır mı , arkadaş edinebilecek mi, ihtiyaçlarını öğretmene iletebilecek mi, stresle başa çıkabilecek mi gibi durumları sorgularlar. Ancak, bir çocuğun geliştirmesi gereken belirli beceri ve bilgiler söz konusu olduğunda, birçok ebeveyn, çocuklarının okula başlamadan önce neyi ne kadar bilmesi gerektiği konusunda tecrübesizdir. Her öğretmen ilk okul yılının çocuklar için gerekli olduğunu söyler. Bu süreçte iyi eğitim alan öğrencilerin , okula uyum sağlama ve okulda başarılı olma şansı önemli ölçüde daha yüksektir. Bu aynı zamanda başarılı ileri eğitim

yılları için bir ön koşuldur.

Çoğu ülkede çocuklar okula 6-7 yaşlarında başlarlar. Ancak çocuğun yeteneklerinin ve becerilerinin gelişimi çok bireyseldir ve çocuktan çocuğa (bazen önemli ölçüde) farklılık gösterir. Çocuğun okula başlamaya hazır olup olmadığını değerlendirmek için hemen hemen her ülkede belirli bir değerlendirme araçları kullanılmaktadır. Değerlendirme araçlarının isimleri farklı olsa da içerik aynıdır ; araçlar çocuğun kaba ve ince motor becerileri, dikkat, bellek, bilişsel beceriler, konuşma gelişimi, temel matematiksel kavramlarını ölçmeyi amaçlar. Okula hazır bulunuşluk değerlendirmesi tıbbi, psikolojik, pedagojik ve sosyal açıdan yapılır. Değerlendirme, çocuğun kişisel gelişimini, sağlığını ve / veya davranışını olumsuz etkilemeden, eğitim sürecine aktif olarak dahil olma, psiko-duygusal baskı ile başa çıkma, yeni durumun gerekliliklerini yeterli şekilde karşılama yeteneğini yansıtır. Diğer bir deyişle, her çocuk için okula hazır olma durumu fiziksel, psikolojik, bilişsel ve sosyal gelişiminin belirli bir düzeyi anlamına gelir. Sadece yukarıda bahsedilen tüm gerekli becerilerin iyi gelişimi çocuğun okul öncesi eğitimden “büyük” okula sorunsuz geçişini sağlayabilir.

AVRUPA ÜLKELERİNDE YAPILAN UYGULAMA ARAŞTIRMALARI

Doğrulanmış bilimsel tahminlere göre, disleksi ve spesifik öğrenme farklılıkları olan Avrupa Vatandaşları grubu, nüfusun yüzde 5 ila 12'sini kapsıyor ve büyük ölçüde 'disleksi' dostu olmayan dünyada hayattan geçiyor.

Disleksi, okuma, heceleme ve yazma becerilerinin ve iletişim ile ilgili diğer kültürel yeteneklerin edinilmesini ve kullanılmasını zorlaştıran (yaygın olarak 'DİS farklılıkları' olarak bilinir) en yaygın spesifik öğrenme farkıdır.

Akademik araştırmalara göre; disfazi, diskalki, dispraksi ve dikkat eksikliği bozukluğu gibi diğer öğrenme farklılıkları dislekside yaygın olarak mevcuttur; bunlar "DİS farklılıkları" olarak bilinir ("DYS" altında sonuçlandırılır). Aynı kişi disfazi, dispraksi, diskalki veya dikkat eksikliği ile ilişkili disleksi de bu farklılıklardan bazılarına sahip olabilir.

DİS farklılıklarının birlikte ortaya çıkması nettir :

- Disleksi hastalarının% 20-40'ında da diskalkuli vardır
- Gelişimsel dil bozukluğu olan kişilerin% 20-55'i disleksiktir
- Disleksi hastalarının% 10-20'sinde anksiyete bozukluğu vardır
- Disleksi hastalarının% 2-14'ü depresyon geçirmektedir
- Disleksi hastalarının% 8-18'inde dikkat eksikliği ve / veya hiperaktivite bozukluğu vardır

Disleksi ile ilgili konularda Avrupa çapında bir çok çeşitlilik mevcuttur.

Farklı ülkeler farklı tanımları benimser, tanı ile ilgili farklı normlara, disleksik öğrenciler ve öğrenciler için destek önlemlerine ilişkin farklı düzenlemelere sahiptir.

Okuma ve yazmanın kültürel yeteneklerinin bireysel kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınma ve başarı için toplumumuzdaki en önemli önkoşullar olduğu genellikle (ve tartışmasız) bilinmektedir ve belgelenmiştir.

Dahası, Avrupa genelinde, dil çeşitliliği ve çok dillilik, sosyo-kültürel geçmişler ve eğitim fırsatı, DİS farklılıkları olan çocuklar, ergenler ve yetişkinler için zorlukların ve yaşam şanslarının tezahürü üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Bu alanda yeterli bilgi olmadan, okulda başarısızlık, istihdam, genel iletişim bozuklukları ve sosyal ayrımcılık, etkilenenlerin, aile üyelerinin ve toplumun yaşamlarında bilinen sonuçları olan yaygın tehditlerdir.

Disleksinin daha erken tanımlanmasını sağlayan, hangi müdahalelerin en iyi şekilde çalıştığını belirleyen ve daha sonra okullarda ve işyerinde disleksi olan insanlar için uygun desteği geliştiren prosedürlerde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Buna rağmen, disleksi Avrupa'daki milyonlarca çocuk ve yetişkin için endişelere ve zorluklara sebep olmaktadır.

1.1. POLONYA

Disleksik semptomlar öncelikle okuma ve yazım eksikliklerinde ortaya çıktığından, disleksi sadece çocuklar uygun okuryazarlık eğitimi aldıktan sonra teşhis edilebilir. Ancak ne yazık ki , o zamana kadar da akademik başarısızlıkları artırılmış olacak (M. Bogdanowicz, 2005).

Bununla birlikte, okuma ve yazmadaki belirli zorlukları tahmin edilebilen psikomotor gelişimdeki eksiklikler, küçük bebekler ve okul öncesi çocukların dikatli gözlemlenmesi yoluyla erken tespit edilebilir.

Brzezińska'ya (2004) göre, disleksi riski olan bir çocuk ortalama IQ'ya ve okuma becerilerinin altında yatan özel bilişsel eksikliklere sahiptir. Semptomlar şunları içerir: zayıf hareketlilik, kendi kendine yardım zorlukları, vücutta ve uzay şemasında gecikmiş yönelim, çizim, farklılaştırma ve bunları bir araya getirme,

edat cümlelerinin kullanımı, bellek, zaman yönetimi, okuma ve yazma, telaffuz ile ilgili zorluklar (M. Bogdanowicz, 2014; Krasowicz-Kupis, 2006; Rudzińska-Rogoża ve Sinica, 2005).

Risk faktörleri şunları da içerir: karmaşık gebelik ve doğum (M. Bogdanowicz, 2014) ve okuma problemleri için% 50 (\pm % 11) aile riski (Hallgren, 1950; Pennington ve Olson, 2004) (Fisher & Smith, 2001). Gen Nomenklatur Komitesi şimdiye kadar 9 duyarlılık puanı belirlemiştir: DYX1, 15q21; DYX2, 6p21; DYX3, 2p16-p15; DYX4, 6q13-q16; DYX5, 3p12-q12; DYX6, 18p11; DYX7, 11p15; DYX8, 1p34-p36; ve DYX9, Xp27 (Williams ve O'Donovan, 2006). Wysocka, Lipowska ve Kilikowska (2010) ise , DYX1C1, KIAA0319, DCDC2 ve ROBO1 genlerinin disleksi ile bağlantılı olduğunu bildirmektedir. "

"5-6 yaş çocuklarının (5 / 6S Pil) psikomotor gelişimini teşhis eden test pili mevcuttur (M. Bogdanowicz, Kalka, Sajewicz-Radtke ve Radtke, 2010). Bu çalışmada, incelenen seçilmiş alt testleri kullanılmıştır (her iki grupta tavan etkisi olmadan): mekansal ilişkilerde yönelim (görev: 3); dil becerileri: ses silme (görev 11); ince motor becerileri: kenarlık çizme (görev 8), bağlantı noktaları (görev 10), dış boncukları (görev 13). Bu bataryayı, eğitim sistemindeki değişiklikleri izleyerek, 1. Yıl katılımcılarımızda yaş aralığı oldukça geniş olduğu için uygulamaya karar verdik: 1. Sınıf öğrencileri 2007'de (zorunlu okula giriş) ve 2008'de (ebeveyn kararına göre okula giriş) doğmuştur. Bir sonraki uygun test bataryası, resmi okuryazarlık eğitimi almış 8 yaşındaki çocuklar içindi. Bu nedenle, özellikle zorluklar yaşayan çocuklara odaklandığımızdan, bu görevler grubumuz için çok zor olacaktır "

"Disleksi riski" terimi ; Bogdanowicz (2011) tarafından 1990'ların başında Polonya'da tanıtıldı. Bu; bozukluğun daha sonra okul zamanında ortaya çıkma olasılığının artması anlamına gelir. Disleksi risk belirtileri esas olarak dil ile ilgili

becerilerde ve daha sonra okuryazarlıkta ortaya çıkar ve psikomotor gelişim uyumsuzluğu ile sonuçlanır.

Mevcut Milli Eğitim Bakanlığı düzenlemelerine göre, disleksi en erken ilkokul  cnc sınıftan sonra teşhis edilen bir bozukluktur. Ancak disleksi riski, örgün okula başlamadan önce, özellikle okuma sürecinden önce, daha önce tanımlanabilir ve hatta tanımlanmalıdır (Bogdanowicz, 2014).

"Günümüzde Polonya'da bir dizi modern, güvenilir, normalize edilmiş, standartlaştırılmış tarama araçları / testi vardır ve tanımlama psikolojik-eğitim kliniklerinde gerçekleşmektedir.

Sorun - zorunlu olmamasıdır (ebeveynerine / yasal bakıcılarına bağlıdır), bu nedenle bazı çocuklara teşhis konmaz veya testler çok geç yapılır (ebeveyner "etiket koymak istemez"). Bazen ocuklara teşhis konulur, ancak ebeveyneri / yasal bakıcıları bu bilgileri okuldaki öğretmenlerle paylaşmak istemez.

1.2. BİRLEŐİK KRALLIK

Dr. Pringle Morgan, 1896'da İngiliz Tıp Dergisi'nde disleksi hakkında ilk makaleyi yayınladı. O yıllarda disleksi "doğuştan kelime körlüğü" olarak adlandırılırdı. The Word Blind Centre ,1965 yılında Londra'nın Coram Fields kentinde kuruldu. Bu, ülkede kurulan ilk disleksi birliğiydi. Helen Arkell Disleksi Merkezi 1971'de Güney Batı Londra'da kuruldu ve bunu 1972'de Disleksi Enstitüsü ve İngiliz Disleksi Derneği izledi.

Bazı bağlımlar veya amaçlar için çeşitli disleksi tanımları ve açıklamaları vardır. 2009 yılında Sir Jim Rose'un 'Disleksi ve Okuryazarlık Zorlukları Olan ocuk ve Gençleri Belirleme ve  ğretme' Raporu, BDA Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen ancak aşağıda gösterilen diğer paragrafın eklenmesiyle

aşağıdaki disleksi tanımını yapmıştır. Raporda benimsenen disleksi tanımı aşağıdaki gibidir:

- Disleksi, öncelikle doğru ve akıcı kelime okuma ve heceleme becerilerini etkileyen bir öğrenme güçlüğüdür.
- Disleksi; karakteristik özellikleri fonolojik farkındalık, sözel bellek ve sözel işlem hızındaki güçlüklerdir.
- Disleksi, zihinsel yetenekler yelpazesinde oluşur.
- Dil, motor koordinasyon, zihinsel hesaplama, konsantrasyon ve kişisel organizasyon konularında ortaya çıkan zorluklar görülebilir, ancak bunlar tek başlarına disleksi belirleyicileri değildir.
- Disleksik zorlukların ciddiyetine ve sürekliliğine dair iyi bir gösterge, bireyin iyi kurulmuş müdahaleye nasıl tepki verdiğini veya neye tepki verdiğini inceleyerek elde edilebilir.”

Bu özelliklere ek olarak BDA, disleksi olan bazı bireylerin yaşayabileceği görsel ve işitsel işleme zorluklarını kabul eder ve disleksik okuyucuların ,öğrenme sürecini etkileyen yeteneklerin ve zorlukların bir kombinasyonunu gösterebileceğine dikkat çeker : Bazıları tasarım, problem çözme, yaratıcı beceriler, interaktif beceriler ve sözlü beceriler gibi diğer alanlarda güçlüdür.

Değerlendirme ayrı gruplar için şu şekilde farklılaştırılır:

- **Çocuklar:** Çocuklar ek destek verildiği halde ihtiyaçları karşılanamıyorsa ,okul veya ebeveynler yerel (eğitim) otoriteden yasal bir değerlendirme talep edebilir. Eğer LEA / LA yasal bir değerlendirmenin gerekli olmadığına karar verirse, nedenlerini açıklayan ve çocuğun ihtiyaçlarını karşılayacağına inandıkları hükmü öngören bir mektup yazmak zorundadırlar. Ebeveynler, böyle bir karara karşı Özel Eğitim İhtiyaçları Mahkemesi'ne başvurabilirler. Bazı ebeveynler, çocuklarının bağımsız olarak değerlendirilmesi için ödeme yapmaya karar verir.

- **İleri Eğitim Ve Yükseköğretim Öğrencileri:** İleri Eğitim öğrencileri, Öğrenme Destek Departmanından bir değerlendirme alabilirler. Bu ücretsizdir ancak uzun bir bekleme süresi olabilir. Yükseköğretimde, bazı üniversiteler değerlendirmelere yönelik finansman sunabilir, ancak öğrenci eğitime başlamışsa ,bu Engelli Öğrenci Ödeneği'nin alınmasının erteleneceği anlamına gelir. Üniversitede kuyan öğrencilerin bir eğitim psikoloğu veya uzman bir disleksi öğretmeni tarafından, bir değerlendirme raporuna sahip olmaları sağlanmalıdır. Bu değerlendirme, öğrenci 16 yaşına girdikten sonra hazırlanmış olmalıdır. Değerlendiriciler, uygulama sertifikasını 3 yılda bir yenilemek zorundadır. Raporlar, test ve sınavlarla ilgili önerileri içermelidir.

Engelli Öğrencinin Yüksek Öğrenim Ödeneği'ni (DSA) değerlendirmek için kullanılacak testlerin biçimi ve seçimi konusunda oldukça katı kurallar vardır. Daha fazla bilgi için, uygun kabul edilen ve ek dil olarak İngilizce okuyan öğrencilerin değerlendirilmesi ile ilgili yönergeleri içeren Çalışma Grubu Kılavuzu bulunmaktadır:

www.sasc.org.uk/SASCDocuments/SpLD_Working_Group_2005-DfES_Guidelines.pdf

İlköğretim raporlarının, öğretim müdahalelerinin planlanması gerekeceğinden fonolojik farkındalığın test edilmesi hakkında daha fazla ayrıntıya sahip olması muhtemeldir. Değerlendirme araçları,(bir çocuğun değerlendirmesi genellikle 2-3 saat sürer) çocuğun güçlü ve zayıf yönlerinin tam bir resmini sağlayacak çeşitli testler içerir. Bunlar normalde yetenek testleri (sözel ve sözel olmayan akıl yürütme), fonolojik farkındalık, bellek ve işlem hızı ile okuma, heceleme, yazma hızı, anlama ve matematik testleri içerir. Değerlendirici, değerlendirmenin sonunda temel bulgularını açıklayabilmeli ve ayrıca tüm sonuçları ayrıntılı olarak açıklayan tam bir rapor hazırlamalıdır.

Test materyallerinin bazıları şunlardır:

- WRAT4 bir kelime okuma, bir kelime yazım ve cümle anlama (geniş kapsamlı başarı testi No. 4 (2006), Wide Range Inc.) (çocuklar ve yetişkinler için kullanılır)
- Kod Çözme Testi, Turner (2003) (çocuklar ve yetişkinler için kullanılır)
- İngiliz Resimli Kelime Ölçeği (BPVSIII) (2009) GL Evaluationment Ltd) (alıcı kelime testi) (çocuklara kullanılır)
- York Okuduğunu Anlama Becerilerinin Değerlendirmesi (YARC) (2009) GL Değerlendirmesi (çocuklarla kullanılır)
- Kapsamlı Fonolojik İşleme Testi (CTOPP) ((1999) PRO-ED Inc.) (çocuklar ve yetişkinler için kullanılır ancak tavan 24-11'dir, bu nedenle yaşlı yetişkinler için niteliksel olarak kullanılmalıdır).
- Geniş Sınıflandırılmalı Zeka Testi (WRIT) ((2000) Psikolojik Değerlendirme Kaynakları, Inc.) (sözlü ve sözsüz akıl yürütme testleri) (çocuklar ve yetişkinler için kullanılır).

Mevzuat söz konusu olduğunda, disleksi ilk olarak 1970 Kronik Hasta ve Engelliler Yasası'nda tanınmıştır. 1993 Eğitim Kanunu'nda ise Özel Eğitim İhtiyacı olarak tanımlanmıştır. 2010 Eşitlik Yasası ,engelli insanları korumayı ve engellilik ayrımcılığını önlemeyi amaçlamaktadır. Eğitim dahil çeşitli alanlarda engelli kişilere yasal haklar sağlar. Ayrıca, tüm çocukların kapsayıcı bir eğitim alması için okulların uygun destek sağlaması gerektiğini öngören SEN Uygulama Kodu (2002) da bulunmaktadır. Bu, ebeveynler için de özet formunda mevcuttur ('Özel Eğitim İhtiyaçları - Ebeveynler ve Bakıcılar İçin Bir Rehber) ve özel eğitim ihtiyaçları olan bir çocuğun sahip olduğu haklar , yardım ve bu hizmete nasıl erişilebileceği hakkında bilgi sağlar.

Disleksik öğrenciler sınavlar için erişim düzenlemeleri alabilir.

Bunlar öğrenciden öğrenciye değişir ancak aşağıdakilerden birini veya daha fazlasını içerebilir: uzatma süresi, bir okuyucu, bir amanuensis (öğrencinin dikte ettiği yer), bir transkript (öğrencinin çalışmasının fotokopisi olduğu ve okunaksız kelimelerin düzeltildiği), yazılım kullanımı, bilgisayar kullanımı, renkli kaplamalar.

Bu düzeltmelerden bazıları kurs başlangıcında uygulanmalıdır, diğerlerine ise eğitimci tarafından karar verilebilir (destekleyici kanıt bulunması gerekir). Her düzenleme için belirli kriterler vardır. Örneğin, bir öğrencinin kelime işlemcisi kullanmasına, ancak normal çalışma yöntemi bu ise izin verilir.

1.3. AVUSTURYA

“Legasthenie” = disleksi terimi, Alman günlük dilinde nadiren kullanılmaktadır. Çoğu kişi “LRS” terimini kullanır. Ancak bu kullanım genellikle günlük dilde yanlıştır, çünkü bazıları LRS'yi kısmi başarı-zayıflık, diğerleri okuma-zayıflık, yazım-zayıflık veya her ikisi olarak görür. Disleksi için teknik olarak doğru terim okuma-yazım bozukluğu = LRS'dir . Kısmi faaliyetler zihinsel gelişimin temelini oluşturur. Bu alanlardaki rahatsızlıklar hem motor gelişimsel anormalliklere, hem de dil anormalliklerine ve daha geniş anlamda disleksi veya diskalkuli gibi okul öğrenme güçlüklerine yol açabilir. Ancak, zorluklar zeka eksikliği olarak anlaşılmalıdır. Beyin hasarı veya hastalığının sonucu olan zorluklar olarak da.

Dikkat: LRS terimi sıklıkla “Lese- und Rechtschreibschwäche” = okuryazarlık zorluğunu tanımlamak için kullanılır. Bu durumda, normal okuma oturumları yeterlidir, çünkü okuma yazma güçlüklerinin okuma-yazım bozukluklarına kıyasla başka nedenleri (örneğin, kötü okullaşma, aile krizleri veya yanlış öğrenme teknikleri) vardır.

Araştırma disiplinlerinin farklı bakış açıları, Almanya ve Avusturya'da disleksi üzerine birkaç odaklanmaya yol açmıştır. Araştırma sonuçları tartışılmaktadır. Tıbbi bir bakış açısına odaklanma (ICD-10 tarafından) öğrencileri hastalara dönüştürür. Bununla birlikte, olası işitme, görme, akıl sağlığı sorunlarını dışlayan tıbbi bir tanı da önemlidir.

Austurya mevzuatı sosyal sigorta şirketlerini teşhis masraflarını geri ödemeye mecbur bırakmaz. Ana “tedavi” önlemleri pedagojik önlemlerdir.

Avusturya mevzuatı şunlara odaklanmaktadır :

- dezavantajın telafisi, ör. görev sayfalarının özel tasarımı, yazılı görevlerin MP3 formatlarına dönüştürülmesi, yazılı sınavlarda fazladan zaman, hesap makinesi ve formül koleksiyonlarının kullanımı vb.
- **koruyucu önlemler:** Örneğin. sınavın bazı bölümlerinden muafiyet; sesli okumadan muafiyet örn. tahtada, sınıfın önünde; toplam notları oluştururken sözlü ve yazılı notların farklı ağırlıklandırılması ve yetersiz performansa rağmen testlere kabul edilmesi vb.

Avusturya'nın “Okulda Performans Değerlendirmesi Yönetmeliği” nin 16. Maddesi, değerlendirme durumunda yazılı sınav gibi dil sorunlarını belirtir. Bakanlık Mektubu 32 / 2001'e bakınız. Değerlendirme için içerik, ifade, konuşmanın doğruluğu ve yazının doğruluğu gibi hususlar belirtilmiştir. Dolayısıyla, yazının doğruluğu performans değerlendirmesinin tek temeli olamaz ve olmamalıdır. (<http://www.schulpsychologie.at/lernen-lernerfolg/lese-rechtschreibschwaeche/regionales>). Disleksik öğrencilerin tüm kelime işlemci programlarını kullanabileceği bildirilmiştir.

Daha önce de belirtildiği gibi, Avusturya ülkeleri (Aşağı Avusturya, Yukarı Avusturya, Burgenland, Steiermark, Karintiya, Tirol, Vorarlberg, Salzburg,

Viyana) ek özel düzenlemeler uygulamaktadır. Öğrencinin okul organizasyonunun bir parçası olmasına yardımcı olmak için bir destek faaliyetleri ağı oluşturulmuştur. Örnek: Aşağı Avusturya'daki okullardaki düzenlemeler:

Öğretmenler, yazılı dil edinimini veya öğrencilerinin okuma ve yazma yeterliklerinin gelişimini yakından izlemek zorundadır. LRS'li çocukların erken saptanmasına özellikle dikkat edilmelidir. Bir LRS durumundan şüpheleniliyorsa, öğretmenler bir öğrenme danışmanından pedagojik bir açıklama ve LRS için uygun bir destek planının geliştirilmesini isteyebilir.

LRS için öğrenme danışmanları ; bir eğitim akademisinde, pedagojik bir enstitüde, bir eğitim üniversitesinde veya eşdeğer bir eğitimde uygun bir eğitimi tamamlamış olmalıdır. Görevleri:

- Yazılı dil edinimindeki zayıflıkların değerlendirilmesi
- öğretmenlere danışmanlık, destek tedbirleri önerisi
- Aile danışmanlığı
- disleksik öğrenciler için kurslar sağlamak

Disleksik öğrenciler için kurslar LRS'nin netleştirilmesinden hemen sonra başlar. Dersin süresi esnektir ve denetlenen öğrencilerin ihtiyaçlarına yöneliktir. Sadece açıkça tanımlanmış bir LRS'si olan öğrenciler (örneğin bir psikolog tarafından belgelendirilmiş) kurslara katılabilir.

1.4.MACARİSTAN

“**Disleksi**” ifadesi okuma, “**disgrafi**” okuma ve yazma , “**diskalkuli** “ matematiksel işlemlerde sorun yaşayanlar için kullanılır. “**Öğrenme güçlüğü**” ise tüm bu güçlükler için bir şemsiye terim olarak kullanılır.

“**Disleksi riski**” terimi ise , bir çocuk duysal motor ve okuryazarlık becerilerinde eksiklikler gösterdiğinde 8 yaşına kadar olan çocuklar için kullanılır. Çocukların% 10'unun özel öğrenme güçlüğü çektiğine inanılmaktadır, ancak bu sayı giderek artmaktadır. Bu çocukları tanımlamak için standart prosedürlerin bulunmaması nedeniyle, daha kesin veriler mevcut değildir.

Özgül öğrenme güçlüğü çeken çocuklar için özel sınıflar ve okullar vardır. Daha ciddi vakalarda, özel eğitim öğretmenleri veya konuşma terapistleri disleksi ve diğer spesifik öğrenme güçlüklerini tedavi etmek için bireysel olarak veya küçük gruplar halinde tanımlama yaparlar. Her geçen gün daha fazla uzman, disleksinin bir felaket veya tedavi edilebilen bir hastalık olmadığını vurgulamaktadır. Disleksi, bazı yetenekleri ve becerileri, özellikle de akademik başarılarında gerekli olanları edinmede dezavantajlı olan belirli bir düşünme şeklidir.

Macaristan'da disleksi, halk eğitiminin en büyük çözülmemiş sorunlarından biridir. En iyimser tahminlere göre, gençlerin% 25-30'u düşük düzeyde işlevsel okuryazarlığa sahiptir; yani okudukları metinleri yeterince anlamamaktadırlar.

Konuşma terapistleri, özel ihtiyaç eğitimcileri ve psikologların disleksi tanımladığı resmi kurumlar vardır, ancak öğretmenler buna hazırlanırsa anaokullarında erken teşhis yapılır. Teorik olarak okula giden tüm çocuklar değerlendirilmelidir.

1.5. DANİMARKA

Herhangi bir gelişim bozukluğu riski altında olan çocuklar için farklı programlar vardır. Başlangıçtan başlayarak: Doğum öncesi ve nöro-riskli çocuklar yaşamın başından itibaren izlenir. Bir kayıt vardır ve gerekirse SLT, psikolog,

çocuk doktoru, fizyoterapist, fizyoterapist tarafından kontrol edilir. Anaokulu dil bozukluklarının taranmasından sorumludur.

Dil zorlukları tespit edilmezse, çocuk okula hazır olma taraması sırasında (Şubat ayından itibaren) risk altına sokulabilir. Diğer uzmanların yanı sıra SLT de bu tarama oturumlarına katılmaktadır. Okuma becerileri için standart bir test kullanılır. Çocuk bu testi geçemezse, okula bir yıl daha girmeyecek ve tedaviye alınabilecektir.

Sistem oldukça iyi, ancak yeterli uzman yok ve bazen daha büyük bir şehirde yaşamıyorsanız terapi almak zor.

Okula hazır olma testi, ince motor becerileri (renklendirme / kesme / çizim vb.), Renkleri bilmek, haftanın günleri, mevsimler, sayma, gruplama, mektup tanıma vb.gibi farklı alanları içerir. Başka bir test, PredCip testi - ön okuma ve ön yazma becerilerinin testi - sadece SLT'lerin yapabileceği ve içerdiği standart bir testtir: hece anlama, fonemik farkındalık, tekerlemelerin anlaşılması, anlatı becerileri (mikro ve makro yapının söylemi)), dil verimliliğinin ölçülmesi, görsel motor koordinasyonu, çeşitli çalışma belleği görevleri (<https://www.nakladaslap.com/pds/pregled/b558e590c715b4612b047725112898f5a>).

Bu bir tarama testidir , tanı testi değildir.

BAŞARILI OKUL BAŞLANGICI İÇİN ÖN KOŞULLAR

Daha önce söylenenlere dayanarak, başarılı bir okul başlangıcı için önkoşulları aşağıdaki gibi gruplandırabiliriz:

ALGI

Görsel algılar doğumdan itibaren gelişmeye başlar. Ancak gözlerin odaklanmasına, göz hareketlerinin uygulanmasına, dürbün görme oluşturmaya, perspektif (derinlik) algısına ve el-göz koordinasyonuna sahip olmak için biraz zamana ihtiyacı vardır. Görsel algılamalar hakkında konuştuğumuzda, görme ile ilgili problemler değil, bir nesnenin algılanmasıyla ilişkili becerileri kastederiz.

Hangi boyutta, renkte veya malzemede olursa olsun bir formu tanıma yeteneğidir; bu formu diğer herhangi bir formdan ayırt etme yeteneği ve hatırlanması gereken (bellekte saklanan) algılanan ve gerektiğinde alınan algılanan görsel bilgilerdir. Görsel izleme (hareketli bir nesneyi gözlerle takip etme yeteneği), her açıdan öğrenme becerilerinin geliştirilmesi için çok önemli olan bir başka beceridir.

İşitsel algı, "işitsel dünyayı yapılandırma ve hemen ayarlamaya uygun sesleri seçme" yeteneğidir (Myklebust, 1954). İşitsel algısal açıkları olan çocuklar sesleri duyabilir ancak anlamlandıramazlar (Berry ve Eisenson, 1956).

İşitsel algı, duyulanları tanıma veya yorumlama kabiliyeti olduğundan, görsel algı olarak okuma ve yazmada önemli bir rol oynar. Burada birkaç ana hususu dikkate almalıyız: İşitsel ayrımcılık (sesler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları duyabilme); İşitsel farklılaşma (ilgili işitsel uyarıyı seçme ve bunlara katılma ve ilgisizliği göz ardı etme yeteneği); İşitsel karıştırma (bir

kelimeyi oluşturan ayrı ayrı sesleri sentezleme yeteneği) ve İşitsel sıralama (belirli bir uyarıcıdaki ayrı ayrı seslerin sırasını hatırlama yeteneği).

Fonolojik algı, beynin belirli bölgelerindeki dil seslerinin bilinçsiz bilişsel işlenmesidir. Diğer taraftan, fonolojik farkındalık, sözlü kelimeler arasında benzersiz farklılıkların var olduğunu, bütün seslerin aynı olmadığını fark etme becerisidir. Daha sonra, daha spesifik olan ve konuşulan kelimelerin daha küçük ses bölümlerini algılama ve farklı kelimeler oluşturmak için manipüle edilebilen ve değiştirilebilen bu fonemler arasındaki farkların farkında olma becerisini kapsayan fonemik farkındalık kavramına geliyoruz..

Fonolojik işlemci genellikle dinlediğimiz ve konuştuğumuzda bilinçsizce çalışır. Kelimelerin konuşma seslerini fark etmemek ve söylenenlerin anlamını çıkarmak için tasarlanmıştır. Verimli iletişim hizmetinde işini otomatik olarak yapmak için tasarlanmıştır. Ancak okuma ve heceleme, doğal olmayan veya kolayca edinilemeyen bir düzeyde metalinguistik konuşma gerektirir. (Moats ve Tolman, 2009)

HAFIZA

Görsel Bellek, belirli bir nesnenin veya formun özelliklerini anında hatırlama yeteneğidir. Algısal işleme ile edinilmiş nöronların çoğaltılması, kodlanması, depolanması ve elde edilmesi arasındaki ilişkiyi açıklar. Görsel bellek, görsel deneyimle ilgili duyularımızın bazı özelliklerini koruyan bir bellek biçimidir. Nesnelere, yerlere, yüzlere vb. benzeyen görsel bilgileri zihinsel bir görüntüye yerleştirebiliriz. Bazen görsel hafıza deneyimi, hafızamızdan orijinal nesnelere, yerlerin, hayvanların veya insanların zihinsel bir görüntüsünü alabileceğimiz zihnin gözü olarak adlandırılır (Berryhill, 2008).

İşitsel bellek, sözlü olarak sunulan bilgileri işleme, zihinsel olarak analiz etme ve daha sonra geri çağırılacak şekilde saklama yeteneğidir. Gözlerimizin uyarınları defalarca tarayabildiği görsel hafızadan farklı olarak, işitsel uyarınlarla yapmak imkansızdır. İşitsel uyarınları işlenip anlaşılmadan önce kulak tarafından birer birer alınır. İşitsel belleğin bir "tutma tankı" kavramı gibi olduğu söylenebilir, çünkü aşğıdaki ses duyuluncaya kadar bir ses işlenmez (veya geri tutulur) ve ancak o zaman anlamlı hale getirilebilir (Clark, 1987). Bu özel duyuşal mağara, yalnızca kısa bir süre (3-4 saniye) saklanan büyük miktarda işitsel bilgileri depolayabilir.

Kısa süreli bellek, belli miktarda bilgiyi kısa süreliğine muhafaza etmemize imkan tanıyan bellek mekanizması olarak tanımlanabilir. Kısa süreli bellek çabucak kaybolan işlenmiş bilgileri geçici olarak tutar ya da onları uzun süreli belleğe çevirir. Kısa süreli bellek, uzun süreli belleğe erişmek için bir kapı görevi görür. , ya da gelecekte aslında ihtiyaç duymayacağımız ama o anda lazım olan bilgileri saklamamıza olanak veren bir depo. Kısa süreli bellek doğrudan uzun süreli bellekle ilişkili olduğundan, kısa süreli belleğin alacağı herhangi bir hasar, uzun süreli belleğe yeni hafıza alımını da etkiler

Uzun süreli bellek, bir kişinin bilgiyi daha uzun süre tutma yeteneğini belirler. Uzun süreli anılar sadece birkaç gün veya yıllarca sürebilir. Uzun süreli hafızanın kapasitesi, içinde bilgi saklama zamanı olarak neredeyse sınırsızdır. Uzun süreli hafızadaki bilgilere erişim ve kasıtlı ve kasıtsız hatırlama yeteneği ne kadar iyi organize edildiğine bağlıdır. Uzun süreli bellekte saklanan bilgilere ne kadar kolay erişebileceğimize "belleğin yardımseverliği" dediğimiz şeye bağlıdır.

Uzun süreli belleğin iki ana alt bölümü vardır - açık bellek ve kapalı bellek. Açık anılar, bilinçli olarak hatırladığımız şeylerdir (hayatımızdaki olaylar

veya bazı gerçekler). Öte yandan - örtük anılar, onlar hakkında düşünmeden (yüzmek veya bisiklete binmek gibi) eylemleri gerçekleştirmek için kullandığımız anılardır.

Anlamsal bellek, gerçekleri bağlamdan hatırlama yeteneğidir. Örneğin, Fransa'nın Avrupa'da olduğunu, suyun 100 derece C'de kaynadığını veya yunusların memeliler olduğunu hatırlıyoruz, ancak bu gerçekleri ilk kez ne zaman duyduğumuzu / okuduğumuzu bilmemiz gerekmiyor.

Anlamsal bellek, aynı zamanda herhangi bir konuda rehberlik ederken veya öğrenirken kullandığımız kelimeler, semboller ve kavramlar hakkındaki bilgimizi de temsil eder. Kelimelerin ve kavramların tanımlarını hatırlamak için kullanılır. Neyse ki duyduğumuz bilgileri, talimatları, matematik ve tarih gibi okul konularını ve okuduğumuz metinleri anlayabiliriz.

MEKANSAL YÖNLENDİRME

Mekansal yönelim, doğuştan gelen yön duygumuzu kullanarak çevrede hareket etme yeteneğini veren bir beceridir. Mekansal yönelim, yeni ortamlara uyum sağlamak ve bir noktadan diğerine geçmek için çok önemlidir (Maxwell, 2013).

Mekansal yönelim uyum için çok önemlidir. Mekansal yönelim, bir çocuğun yeni ortamlara kolayca okumayı, yazmayı ve matematik öğrenmeyi ve bir noktadan diğerine geçmeyi öğrenmesi aşamalarında gereken temel kapasitelerden biridir (Maxwell, 2013). Bu yetenek çocukların okula hazır olmalarını ve okuma, yazma ve matematik becerilerinin kazanılmasını kolaylaştırır. Zamanla, harfleri, sayıları ve diğer grafik sembollerini tanımayı ve mekan, şekil, bileşenler, konum ve yön gibi ayırt edici özelliklere dikkat etmeyi öğrenirler.

SIRALAMA

Sıralama , kişinin görsel ve / veya işitsel öğeleri belirli bir sırada algılama, bu sıralamayı hatırlama ve daha sonra alabilme yeteneğini ifade eder. Sıralama ve okuma arasındaki doğrudan ilişki, metin satırlarını takip ederek göz hareketini soldan sağa kontrol etme becerisidir. Bu süreçte gözlerimiz her kelimedeki harfleri soldan sağa doğru tek tek algılamak, tanımak, doğru sırayla birleştirmek zorundadır, böylece beynimiz kelimeyi okuyabilir ve anlayabilir. Sıralama becerisi matematik için de büyük önem taşır. Özellikle aritmetik işlemlerin birbirini izlemesi gereken özel sıra söz konusu olduğunda.

DİKKAT

Dikkat, algılanabilir diğer bilgileri göz ardı ederken bilginin ayrık bir yönüne seçici olarak konsantre olma davranış ve bilişsel sürecidir. Dikkat, sınırlı işleme kaynaklarının tahsisi olarak da adlandırılmaktadır (Anderson, 2004).

Dikkatin temelleri: konsantrasyon (gerekli nesneye odaklanma yeteneği, bileşenleri, görevi anlama yeteneği), kararlılık (gönüllü dikkatin “süresi”), anahtarlama (dikkati bir nesneden veya etkinlikten yeniden odaklama yeteneği-gerektiğinde diğerine) vb.

İNCE MOTOR BECERİLERİ

İnce Motor Becerileri, vücuttaki kasların hareketini içeren eylemlerdir. motor becerileri, hareket etme, yürüme, atlama veya yüzme yeteneğimizi tanımlarsa, ince motor becerileri yazma, çizim, renklendirme, kesme, katlama, ayakkabı bağlama, sabitleme ve sabitleme gibi faaliyetleri yönetmek için

önemlidir.

İnce motor becerileri, eli, parmakları ve başparmağı kontrol eden küçük kasların rafine kullanımını içeren becerilerdir ve gelişim seviyesi, çocuk okula başladığında yazma becerisi kazanmak için çok önemlidir. Okul öncesi çocukların karşılaştığı daha hassas görevler, gelişimin bu döneminde öğrenilen kaba motor aktivitelerinin çoğundan daha fazla zorluk teşkil eder.

Merkezi sinir sistemi hala beyindeki karmaşık mesajların çocuğun parmaklarına ulaşması için yeterince olgunlaşma sürecindedir. Aynı zamanda, kaba motor becerileri okul öncesi çocuklarda sınırsız olan enerjiye ihtiyaç duyarken, ince motor becerileri az sabır gerektirir.

GÖRSEL - MOTOR KOORDİNASYONU

El-göz koordinasyonu olarak da bilinir, iki ve dört aylık yaşlar arasında gelişmeye başlar, nesnelere görme ve onları yakalamada bir deneme yanılma pratiğini başlatır. Görsel-motor entegrasyonu, gözler ve eller arasında etkili ve verimli bir iletişimi içerir, böylece gördüklerimizi kopyalayabilir, çizebilir veya yazabiliriz. Gözlerin el (ler) in hareketini görsel olarak yönlendirmesini gerektirir. İyi bir görsel-motor koordinasyon seviyesine sahip olmak için, çocuğun hem görsel beceriler (görsel algı, görsel izleme) hem de motor beceriler (hem kaba hem de iyi) gelişiminde iyi bir seviyeye ulaşmış olması gerekir. Sadece bu durumda göz-el koordinasyonunun yeterince iyi olmasını bekleyebiliriz, böylece çocuk çizim, kopyalama, renklendirme, el yazısı gibi aktiviteleri kolayca yapabilir, aynı zamanda bir topu yakalayabilir, yarası ile topa vurabilir, vb.

Okul öncesi çocuğun zekasının gelişiminde temel matematiksel temsillerin

oluşumu büyük rol oynar. Modern yaşamda çocuklara matematik öğretme sorunu büyük önem taşımaktadır. Matematik, temel becerilerden biri ve okuryazarlığın ana bileşeni olarak kabul edilir. Matematik, çocuk düşüncesinin gelişimi ve çok genç yaştan itibaren öğrenme becerileri için büyük fırsatlar sunar.

Okul öncesi çocuklarda başlangıç matematiksel bilgi ve becerilerinin oluşumu eğitimi geniş bir gelişimsel etki verecek şekilde yapılmalıdır (Трандина О. П., et al, 2016). Matematik hakkında konuştuğumuzda, okuldan okula düzgün geçişi sağlamak için çocukta okula başlamadan önce iyi geliştirilmesi gereken bazı özel beceriler vardır.

GRUPLAŞTIRMA/SEGMENTASYON

Gruplama, çocuğun renk, şekil, amaç vb. gibi belirli bir özelliğe göre nesnelere gruplandırma yeteneğini ifade eder. Bunu yaparken, çocuk aynı özelliklere sahip bir gruba ait nesnelere çeşitli heterojenlerden seçebilmelidir.

Segmentasyon, diğer taraftan, çocuğun her biri belirli bir özellik (örneğin meyve ve sebzeler veya ağaçlar ve çiçekler veya oyuncaklar ve mobilyalar) ile karakterize edilen birçok farklı nesneyi iki veya daha fazla gruba ayırabileceği anlamına gelir. Ayrıca, bir nesneyi veya birden fazla nesneyi boyut veya miktar olarak eşit parçalara bölme işlemidir (bir elmayı iki yarıya bölme veya çikolatayı üç çocuk arasında bölme vb.).

KARŞILAŞTIRMA / ÖLÇME

Çocuk okula başladığında, nesnelere özelliklerine göre karşılaştırabilmelidir. Karşılaştırma yoluyla: "O benden daha uzundur.", "Araba bisikletten daha hızlıdır." gibi yapılan "Ölçüm", bir çocuğun belirli bir özelliğe göre gruplama,

sınıflandırma, nesnelere düzenleme gibi etkinliklerle başarılı bir şekilde başa çıktığını gösterir.

FORMLARI / RAKAMLAR

Okul öncesi grupta çocuklar geometrik şekilleri bir şekle referans olarak görürler. Bir kareyi, üçgeni, daireyi tanımayı öğrenirler ve her figürün kendi özelliklerinden ve onu diğerlerinden ayıran özelliklere sahip olduğunu anlarlar. 6 yaşına geldiğinde, çocuk üçgen, daire, kare, dikdörtgen gibi basit geometrik formların çoğunu tanıyabilmeli ve çevrede belirli bir şekle sahip bir nesne bulabilmelidir. Çocuğun tanıdığı şekilleri modelleyebilmesi (kil kullanarak) ve grafik olarak yeniden üretmesi yararlı olacaktır. Bu yetenek çocukların daha sonra okulda çok yardımcı olacak geometrik figürlerin zihinsel bir imajını oluşturmalarına yardımcı olur.

ZAMAN YÖNELİMİ

Zaman yönelimi, zaman algılarını çerçeveleyen birçok perspektif sunar ve bu algılar insanların bugün ile geçmiş ve gelecek arasında nasıl sınır yarattığını etkiler. Bu yetenek zaman yönetimi becerilerimizi, organizasyon ve karar verme becerilerimizi doğrudan etkiler ve günlük yaşamımız için büyük önem taşır. Zaman yönelimi 7 yaşına kadar gelişmeye başlar ve zamanın nasıl düzenlendiğine dair daha net bir fikir verir ve genç öğrencilerin ileriye düşünmelerine ve eylemlerini daha etkili bir şekilde planlamalarına olanak tanır. Ancak bir çocuğun okula başlamadan önce geliştirmesi gereken bazı beceriler vardır: haftanın günlerini ve sıralarını bilmek, mevsimleri ve ana özelliklerini bilmek, yılın aylarının sırasını ve hangi aylarda olduğunu bilmek her mevsim; “bu gece” ve “dün gece” nin anlamını bilmek; zamanı ölçmek için bir araç olarak saati tanımak vb.

MİKTARLAR - NUMARALAR İLİŞKİSİ

Matematikte, niceliğin sayı ile ilişkisinden daha önemli olan sadece birkaç kavram vardır. Bu yetenek çok erken çocuklukta oluşmaya başlar ve 6-7 yaşına kadar okul öncesi sayım yapabilmelidir, bir grup nesneyi ilgili sayıya bağlamak için (iki top = 2; dört oyuncak = 4, vb.) .); nesne gruplarını miktar ile karşılaştırmak (2 top 4 toptan fazladır); toplama ve çıkarma anlamını bilmek (eklediğimizde daha fazla, çıkardığımızda daha az alırız). Bütün bunlar çocuğun birinci sınıftaki temel aritmetik işlemleri anlamasına ve öğrenmesine yardımcı olacaktır.

Yukarıda bahsedilenlerin hepsine ek olarak, okul öncesi eğitimden okula sorunsuz geçiş için önemli ön şartlar olarak kabul edilen bazı beceriler eklememiz gerekir:

- Okula başladıklarında, çocuklar iki ila üç bölümden oluşan talimatları dinleyebilmeli ve takip edebilmelidir;
- Çocuklar ihtiyaçlarını, özellikle öğretmenlerine açıkça ifade edebilmelidir;
- çocuklar beş ila on dakikalık öyküleri dinleyip anlayabilmeli ve duydukları basit öyküleri tekrar edebilmelidir;
- harfleri tanımlamalı, kelimelerin ilk ve son sesini ayırt edebilmeli, kelimeleri hecelere ayırabilmelidir.

PROJE ÜLKELERİNDE DİSLEKSİ DURUMU ÖZETİ

Proje ortak ülkeleri, proje ülkelerindeki disleksi durumunun araştırılması ve anlaşılması üzerine bir anket düzenlemiştir. Proje ortağı ülkelerin sorulara cevaplarını özetledikten sonra, disleksi için risk değerlendirmesinin farklı olduğu

sonucuna varılmıştır. Disleksi teşhisi ve risk faktörlerinin değerlendirilmesi ağırlıklı olarak okul öncesi değil okul çağına odaklanmaktadır. Örneğin, Yunanistan ve Türkiye'de, 2-3. Sınıflarda okuyan öğrencilere özel öğrenme güçlükleri ve disleksi tanılması yapılır , ancak bir çocuğun gelişiminin okul öncesi değerlendirmesi ise gözlemlere dayanır. Türkiye kilit alanlarda derinlemesine çocuk izlemesi gerçekleştirmekte, sağlık meslek mensuplarına bir sağlık kurumuna yönlendirme amacıyla öğretmenler ve okul danışmanları tarafından Bakanlıkça onaylanan formlara sonuçları kaydetmektedir.

İspanyol Disleksi Derneği, teşhisin ülkede çok geç yapıldığını kabul etmektedir.Öğrenme engelleri ve disleksi riskini belirlemek için ulusal düzeyde test protokolleri geliştirilmiştir, ancak eğitim kurumları bunları tamamlamaktan sorumludur ve bu bilgileri Disleksi Derneğine iletme ile yükümlüdür. Sonuç olarak, durum ülkeden ülkeye ve okuldan okula değişir. Devlet Eğitim Kanunu (Madde 71, 72) okuma engelli öğrencilere ve uygun değerlendirme ihtiyacına odaklanmaktadır.

Bulgaristan, okul öncesi çağda öğrenme güçlüğü teşhisinin 5 sayılı Bakanlık Kararı ile belirlendiği ülkedir. Görüş, 5-6 yaş arasındaki çocukların okula hazır olup olmadığının değerlendirilmesine odaklanmaktadır. Profesör Bijkova testi, çocuğu değerlendirmek için değil, çocuğun okula hazır olduğunu tespit etmek için tasarlanmıştır. Sonuç bilgilendiricidir ve çocuğun öğretmenlerine ve ebeveynlerine güvenilir bilgi sağlamayı amaçlarken, erken yaş teşhisi (3-3,6 yıl) zorunlu değildir, ancak ebeveyn onayı ile yapılabilir. Değerlendirme okul öncesi öğretmenleri tarafından yapılır ve çocuğun değerlendirilmesi için ebeveynlerin rızası aranmaz.

Letonya'da, bir çocuğun okuma okuryazarlığını edinmenin zorluklarına, uzman ekibinin çocuklarla çalıştığı özel eğitim kurumlarında veya gruplarında daha fazla dikkat edilmektedir. Bakanlar Kurulu Yönetmeliğine Göre No. 716 (21

Kasım 2018) okul öncesi çağda, bir çocuğun değerlendirilmesi ve gözlemlenmesi tüm çalışma alanlarında gerçekleşir. Eğitim kurumları, okul öncesi eğitimin Ulusal Okul Öncesi Eğitim Kılavuzunda belirtilen temel ilkelere uygun olarak, çocuğun öğrenme çıktılarını değerlendirmek için bağımsız olarak prosedürler geliştirir. Eğitim kurumları çocuğun tanımlayıcı değerlendirmesini çocuğun ebeveynlerine veya yasal temsilcilerine sunar. Çocuğun yeteneği, okuryazarlığı, konuşma ve dilinin derinlemesine incelenmesi ile ilgili kararlar, çocuğun ebeveynleri tarafından, çocuğu özel grup ve sınıflarda eğitime rızası ile verilir.

Okul öncesi çocukların yetenek ve becerilerinin gözlemlenmesi aşağıdaki alanlarda gerçekleşir:

| | Bulgaria | Turkey | Greece | Latvia | Spain |
|---|----------|--------|--------|--------|-------|
| Genel gözlem, değerlendirme | | X | | X | X |
| Psşik Gelişimde Çocuğun Başarıları | | | | X | |
| Dil ve konuşma gelişimi | X | X | X | X | X |
| Okur yazarlık | | X | X | X | |
| Yazma Becerileri | | X | X | X | |
| Matematiksel yetenekler | X | X | | X | X |
| Sosyal beceriler, gelişme | X | | | X | |
| Davranış | | | X | X | |
| Duygular | | | X | X | |
| Motor becerileri | X | X | X | X | |
| Görsel, işitsel, kinestetik algı | | X | X | X | |
| Bir çocuğun fiziksel gelişim başarıları | | | | X | |

Okul öncesi çocukların araştırma alanlarını analiz ederken, Letonya'da daha geniş olan formülasyonlarda bir fark vardır : dil ve konuşma gelişimi, okuma ve yazma becerileri ve matematiksel kavramları içeren çocuğun zihinsel gelişimi gibi. Sosyal alanın gelişimi iletişim becerilerinin, duyguların, davranışların ve duyguların, iradenin gelişimini ve değerlendirilmesini içerir.

Fiziksel gelişimin değerlendirilmesi; çocuğun yüksek ve düşük motor aktivitesinin, çocuğun aktivitesinin, yazma araçlarıyla çalışma yeteneği dahil değerlendirilmesini içerir. Benzer bir değerlendirme modeli, bu amaçla Profesör Bijkov tarafından geliştirilen test Bulgaristan'da kullanılırken, diğer ülkelerde çocukların çalışma göstergeleri daha parçalanmıştır. Tüm ülkelerdeki okul öncesi çocukların değerlendirilmesi, özel sektördeki öğrenme güçlüğü durumlarında - yeni oluşturulan merkezlerde okul öncesi öğretmenleri, tıp kurumlarındaki uzmanlar (konuşma terapistleri, özel eğitimciler, klinik psikologlar) tarafından gerçekleştirilir.

Kullanılan yöntem ve teknikler ülkeden ülkeye değişmektedir, örneğin Yunanistan'daki Desforgers-Lindsay ölçeği ve İngilizce'den çevrilmiş testler (CERenfrew (1988), fonolojik gelişim testi (Pan-Hellenic Yunan Konuşma Terapistleri Birliği), İspanya okuma testleri (EDIL, EL TALE, PROLEX-R, PRPLES - SE, DIS-ESP), Bulgaristan'da Profesör Bojanov, Slavejkov, Ignatov, Letonya'daki Teşhis Albümleri Geliştirme testi Acadience (DIBELS Next), Türkiye - O-DMP (Disleksi Müdahalesi) Okulöncesi Programı), DMP (Disleksi Müdahale Programı) Müdahale Programı), Çocuğun Gözlemi, Akademik Değerlendirme ve Zeka Testi Özeti.

Tüm proje ortağı ülkelerde, söz konusu testler kamu ve özel sektörde çalışan, ilgili eğitime sahip profesyoneller tarafından kullanılmaktadır. Ortak ülkelerde, özel öğrenme engelli çocuklara destek aşağıdaki şekilde koordine edilmektedir:

| | |
|-------------|---|
| Türkiye | Türkiye RAM (Rehberlik ve Araştırma Merkezi) |
| Yunanistan | Eğitim ve Danışmanlık Destek Merkezi (KESY) SMEAE (Özel Eğitim Okulları Birliği) |
| İspanya | Disleksi Derneği |
| Bulgaristan | Disleksi Derneği |
| Letonya | VISC (Letonya Cumhuriyeti Ulusal Eğitim Merkezi) |

Türkiye, Yunanistan - Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar, entegre sınıflarda veya bireysel sınıflarda (dersler sırasında), Letonya'da özel eğitim gruplarında (sınıflar) veya genel eğitimde desteklenebilir. 1) Ülkede Acadience (OKBELS Next) içinde okuryazarlığı teşvik etmek için müdahale sınıfları geliştirilmiş, ayrıca bir dizi uyarıcı alıştırmaya kitabı ve okuma oyunları çalışılmıştır. İspanya'da, indirilebilir materyaller, oyunlar, öğrenme engelli çocuklar için egzersizler ve disleksi birliği tarafından sunulan bir platform (LEEduca) vardır. Ortak ülkenin deneyimlerini özetleyerek şu sonuçlara varılabilir:

- 1) ülkelerin okul öncesi çağda disleksi riskini belirlemek için özel testleri veya özel ölçekleri yoktur;
- 2) çocuklarda araştırma sonuçlarının uygulanabilirliği için tek tip bir prosedür yoktur;
- 3) çocukların öğrenme güçlükleri, okuma yazma okuma güçlükleri, okul öncesi eğitimciler tarafından, derinlemesine araştırmalar yoluyla, uygun eğitime sahip profesyoneller tarafından yapılan gözlemlerle belirlenir;
- 4) her ülkenin disleksi veya çocukların yetenek ve becerilerini değerlendirmek için farklı bir sistemi vardır, ancak tüm ülkeler özel eğitim veya kaynaştırma eğitimine destek vermeye karar verir;

5) ülkeler çocuklarla çalışmak için öğretmenler, profesyoneller ve aileler tarafından kullanılabilir disleksi riskini azaltma materyalleri geliştirmiştir.

ORTAK ÜLKELERDE DISLEKSİ VE ERKEN TANILAMA İLE İLGİLİ SORULARIN CEVAPLARININ KISA BİR ÖZETİ:

Ülkeniz okul öncesi çocuklarda disleksi riskini nasıl belirler?

Yunanistan- Disleksi teşhisi 3. sınıfa kadar gerçekleşir, üç seviyeli bir müdahale sistemi vardır.

İlkinde - çocuklar gözlenir; ikincisi - gruplara ayrılır ve üçüncü - gelişimsel dinamikleri olmayan çocuklar uzmanlar tarafından değerlendirilir. Değerlendirmenin amacı, bozukluğun türünü belirlemek ve disleksiye diğer öğrenme güçlüklerinden ayırmaktır.

Türkiye- Özgül öğrenme güçlükleri testi 2-3. Sınıflardaki öğrencilere uygulanır . Ülke, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen, öğretmenler ve okul danışmanları tarafından kullanılan, ancak teşhis amaçlı olmayıp, belirli öğrenme güçlüklerini belirlemek için kullanılan bir gözlem formuna sahiptir.

İspanya - Disleksinin teşhisi anaokulunda yapılmaz, okulda gönüllü ve öğretmen tarafından başlatılır, ancak Eğitim Yasası (2013) özel ihtiyaçları olan çocuklara uyarlanabilecek uygun değerlendirme önlemlerine ihtiyaç duyulduğu konusunda makaleler içermektedir.

Bulgaristan - Okul öncesi çağda öğrenme güçlüklerinin teşhisi, Profesör Bijkov tarafından geliştirilen bir testin ardından, kapsayıcı eğitim hakkında 1 / 99.5

sayılı Karar ile okul öncesi eğitimin sonunda zorunludur. Erken tanı (3-4 yaş) zorunlu değildir ve ebeveyn onayı ile yapılır.

Letonya - Okul öncesi öğrenme başarılarının değerlendirilmesi 716 sayılı Bakanlar Kurulu Yönetmeliği (21 Kasım 2018) "Okul Öncesi Eğitim Ulusal İlkeleri ve Okul Öncesi Eğitim Programları Modelleri Yönetmeliği" ne uygun olarak gerçekleştirilmektedir." Öğrenme güçlüğü değerlendirmesi, uzmanlar tarafından okul öncesi öğretmenlerinin tavsiyesi ve ebeveynlerin inisiyatifi veya onayı üzerine yapılır. Sonuç olarak, çocuk özel eğitim programlarına yönlendirilir ve özel eğitim sınıfında, bir grupta veya genel eğitim kurumuna entegre uzmanların desteği ile öğrenimine devam eder.

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA DISLEKSI İÇİN RISK DEĞERLENDİRMESİNİ KİM YAPAR?

Yunanistan- disleksi risk değerlendirme olasılıkları bağımsız tanı merkezleri, tıp-pedagojik enstitüler, özel eğitim kurumları, eğitim ve danışmanlık destek merkezi (KESY) tarafından yürütülmektedir.

Türkiye - Özgül öğrenme güçlüğü çeken çocukların değerlendirilmesi Rehberlik ve Araştırma Merkezinde yapılmakta ve hastane komitesinin kararına göre de bu çocuklara özel eğitim desteği verilmektedir. Değerlendirme nöropsikolojik ve bilişsel bir değerlendirmeden oluşur.

İspanya - Disleksi olasılığının risk değerlendirmesi öncelikle okulda bir öğretmen veya bir grup öğretmen tarafından yapılır ve okulda veya klinik psikologda teşhis önerilir. Temel değerlendirme, davranışsal ve bilişsel süreçlerin değerlendirilmesini içerir.

Bulgaristan - disleksi teşhisi okuryazarlığı geliştirme dönemine ulaşıldığında yapılır (1-2. Sınıf düzeyinde). Derinlemesine değerlendirme, gerekirse uzman tıp merkezlerinde, psikologlar, konuşma terapistleri, psikiyatristler, nörologlar ile işbirliği içinde yapılabilir. Konuşma terapisti çocukların konuşmasını ve dilini test eder ve okuma problemleri hakkında veri alır. Değerlendirme nöro-psikolojik ve bilişsel bir değerlendirmeden oluşur.

Letonya- Çocukların ebeveynlerinin rızasıyla derinlemesine araştırılması, psikologlar, klinik psikologlar, psikiyatristler, nörologlar tarafından gerçekleştirilir ve gerekirse pedagojik-tıbbi komisyonlar tarafından sonuçlara varılır. Üniversite Hastanesi Çocuk Kliniklerinde yapılan muayenelerle çocukların sağlığı ve zihinsel gelişimi hakkında genel bir değerlendirme yapma fırsatı vardır.

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA DISLEKSİ TESPİTİ İÇİN HANGİ YÖNTEMLER KULLANILIR?

Yunanistan- değerlendirme testleri olarak , Anglo-Sakson ülkelerinde kullanılan temel becerilerin değerlendirilmesi ve Desforgrs-Lindsay ölçeği kullanılmaktadır.

- Okul Öncesi Dil Ölçeği-3 (PL-3) (Zimmerman, Steiner, Pond, 1992)
- Dil Temelleri Klinik Değerlendirmesi - Okul Öncesi (CELF)
- Peabody Resimli Sözlük Testi III (PPVT-III) (Dunn v Dunn, 1997)
- Renfrew Görüntü Testi (CE Renfrew, 1988).
- Fonolojik Gelişim Testi (Yunanca Konuşma Terapistleri Pan-Helenik Derneği)

- Fonolojik becerilerin kısa bir değerlendirmesi: cümledeki kelimelerin ayrılması, çocuğun zor kelimelerle nasıl başa çıktığı, kelimelerin hecelere bölünmesi ve sesleri ayırt etme yeteneği.
- Fonolojik kavrayış değerlendirilmesi.
- Okuma ve yazma değerlendirmesi
- Görsel ve dokunsal algının değerlendirilmesi.

Türkiye - Disleksi kapsamında Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından özel bir test geliştirilmemiştir, değerlendirme; çocuk gözlemi, akademik değerlendirme ve zeka testi puanlarının bir kombinasyonudur.

İspanya - Disleksi değerlendirmesi, standart okuryazarlık testlerinin (EDIL, EK TALE, PROLEX-R, PROLES-SE, DIS-ESP), entelektüel yetenek, fonolojik hafıza ve fonolojik farkındalık testlerinin genel bir değerlendirmesi gibidir.

Bulgaristan - Disleksi riskini belirlemek için özel bir uygulama yoktur. Okul öncesi çocukların değerlendirilmesi profesör Bijkova'nın testine dayanmaktadır.

Letonya - Disleksi riskini belirlemek için herhangi bir test yoktur. Çocukların sesbilimsel yeteneklerini ve okuma güçlüklerini belirlemek için 6 yaşındakilere yönelik Acadience (DIBELS Next) testi kullanılmaktadır; Gözlemlere ve çocukların faaliyetlerine dayanarak, çocukların genel becerileri ve zekası değerlendirilir.

ÜLKENİZDE OKUL ÖNCESİ KURULUŐLARDA DİSLEKSİ RİSKİNİ AZALTMAK İÇİN KULLANILAN MATERYALLER NELERDİR VE MATERYALLER KİMLER TARAFINDAN KULLANILMAKTADIR?

Yunanistan- Testler bu konuda eğitim almış uzmanlar tarafından kullanılır!

Türkiye- Ülkede çeşitli disleksi programları, O-DIST (Disleksi Belirtilerinin Okul Öncesi Tespiti) ve O_DMP (Okul Öncesi Disleksi Müdahale Programı), PREP (Okuma Programı Güncellemesi), TILLS (Entegre Dil ve Okuryazarlık Testi) bulunmaktadır.

Testler ve müdahale programı, uygun eğitim ve mesleki becerilere sahip profesyoneller tarafından gerçekleştirilir. Ailelerin özel danışma, özel eğitim veya rehabilitasyon merkezlerindeki programlara erişimi vardır.

İspanya - Aktivite tabanlı bir okuma okuryazarlığı programına dayanan bir platform (LEEDUCA) oluşturulmuştur, disleksi ile ilgili materyallerin çoğu internette mevcuttur ve ayrıca Disleksi Derneği tarafından sunulmaktadır. Bu çocukların neden farklı öğrendiklerini anlamak için disleksi hikayeleri, indirilebilir malzemeler, yazımı geliştirmek için görev stratejileri, masa oyunları gibi. Materyaller öğretmenler, dernekler, aileler, profesyoneller, psikologlar, öğrenciler tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Bulgaristan - Disleksi riskini azaltmak için okul öncesi çocuklarla çalışmak için standartlaştırılmış materyal veya programlar yoktur. Çocukların konuşma ve okuma becerilerini geliştirmek için malzemeler her uzman tarafından hazırlanır ve çocuğun ihtiyaçlarına uyarlanır. Kaynakları paylaşmak için sosyal ağlarda destek grupları oluşturulur. Materyaller üç gruba ayrılır: Öğrenme engelli çocuklar için özel eğitim öğretmenleri tarafından geliştirilen ve kullanılan materyaller. Ebeveynler ve öğretmenler tarafından evde çocuklarla çalışmak için geliştirilen materyaller. Ebeveynler tarafından kişisel deneyime dayalı olarak geliştirilen materyaller.

Letonya - Acadience (DIBELS Next) içinde okuryazarlığı geliştirmeye yönelik müdahalelerin yanı sıra bir dizi uyarıcı alıştıırma kitabı ve okuma oyunu mevcuttur. Bu materyaller bir eğitim kursunu tamamlayan ve sertifika alan profesyoneller tarafından kullanılmaktadır.

Sonuç olarak ; çoğu proje ülkesinin disleksi riskini azaltmak için okul öncesi çocuklarla çalışmak için belirli materyal veya programlara sahip olmadığı sonucuna varılabilir.



3. Summary of literature and sources

1. Anderson, J. R. (2004). Cognitive psychology and its implications (6th ed.). Worth Publishers. p.519
2. Atkinson, R. C., & Shiffrin, R. M. (1968). Chapter: Human memory: A proposed system and its control processes.
3. Berry, M.D., & Eisenson, J.(1956) (1956). *Speech disorders: Principals and practices of therapy*. New York: Appleton Century Crofts.
4. Berryhill, M. (2008, May 09). Visual memory and the brain. Retrieved from http://www.visionosciences.org/symposia2008_4.html
5. Cusimano, A. (2001). Learning Disabilities: There is a Cure. A Guide for Parents, Educators and Physicians. Chapter 3: Visual memory and beyond. Lansdale, Pennsylvania, 26-39 Page Also available online. Retrieved from <http://www.achievetopublications.com/chpt3.html>
6. Drummond, K. (2009) About Reading Disabilities, Learning Disabilities, and Reading Difficulties. Reading Rockets. Retrieved from <http://www.readingrockets.org/article/about-reading-disabilities-learning-disabilities-and-reading-difficulties>
7. "Echoic Memory Defined". Psychology Glossary. Retrieved from: <http://www.alleydog.com/glossary/definition.php?term=Echoic%20Memory>
8. Garnham, A. (2001) Essays in Cognitive Psychology . Psychology Press.
9. Gernsbacher, M.A. (1990) Investigating Differences in General Comprehension Skill. Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition. 1990 Vol. 16, No. 3, 430–445
10. Kintsch, W. (1998). Comprehension: A paradigm for cognition. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1990
11. Maxwell, R. (2013) Spatial Orientation and the Brain: The Effects of Map Reading and Navigation. Retrieved from <https://www.gislounge.com/spatial-orientation-and-the-brain-the-effects-of-map-reading-and-navigation/>
12. Moats, L, & Tolman, C (2009). Excerpted from Language Essentials for Teachers of Reading and Spelling (LETRS): The Speech Sounds of English: Phonetics, Phonology, and Phoneme Awareness (Module 2). Boston: Sopris West.
13. Murphy, R. (2013) Spatial orientation: Which way is up? Retrieved from <http://www.developlearning.co.nz/blog/spatial-orientation-which-way>
14. Myklebust, H.R. (1954) Auditory disorders in children. A Manual for differential diagnosis. Grune&Stratton, p.168
15. Radvansky, Gabriel (2005). Human Memory. Boston: Allyn and Bacon. p. 65. - 75.



16. Tulving, Endel (1985) How many memory systems are there? *American Psychologist*, Vol 40(4), Apr 1985, 385-398. Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.40.4.385>

17. Трандина О. П., Осина И. С., Петрова Н. В. Развитие математических способностей у детей дошкольного возраста методом проектной деятельности. Теория и практика образования в современном мире: материалы IX Междунар.науч.конф. (г. Санкт- Петербург, июль 2016 г.). - SP.: Свое издательство, 2016. - С. 26.-30. - URL <https://moluch.ru/conf/ped/archive/192/10841/> (last accessed on 29.03.2020).